

Helse Stavanger HF

SUS2023

Del II - Kontraktsgrunnlaget

01	01.10.2018	FOR ANBUD	CVE	LEB	TØV
Rev.	Dato	Tekst	Saksb.	Kontr.	Godkj.

Oppdrag/Prosjekt: SUS2023		Oppdragsgiver: Helse Stavanger HF	
Kontrakt.: K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E		Ansvarlig utgiver: Therese Øvernes	
Dokument nr.: SUS2023-K3601-KONT-AD-0005			Revisjon: 01
Dokument Tittel: Del II Kontraktsgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E			Dato: 01.10.2018

Dokumentnr.: SUS2023-K3601-KONT-AD-0005	Revisjon: 01	Dato: 01.10.2018
Tittel: Del II Kontraktsgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E		
Kontrakt: K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E	Side:	2 av 28

Innholdsfortegnelse

A	Oppdraget.....	4
A.1	Innledning	4
A.2	Kort om kontraktens innhold	4
A.3	Organisasjon	4
A.4	Entreprisemodell.....	5
A.5	Dokumentliste	5
B	Kontraktbestemmelser	5
B.1	Alminnelige kontraktbestemmelser	5
B.2	Spesielle kontraktbestemmelser	5
B.2.1	Generelle bestemmelser	5
B.2.2	Definisjoner (NS 8405 pkt. 2)	6
B.2.3	Kontraktdokumenter (NS 8405 pkt. 3)	6
B.2.4	Partenes representanter (NS 8405 pkt. 6)	7
B.2.5	Spesielle møter (NS 8405 pkt. 7.2).....	7
B.2.6	Varsler og krav (NS 8405 pkt. 8)	7
B.2.7	Byggherrens sikkerhetsstillelse (NS 8405 pkt. 9.3 mv.)	7
B.2.8	Krav til utførelse (NS 8405 pkt. 11).....	8
B.2.9	Forhold på byggeplassen (NS 8405 pkt. 12)	8
B.2.10	Entreprenørens prosjektering (NS 8405 pkt. 13.1)	14
B.2.11	Byggherrens rett til å føre kontroll (NS 8405 pkt. 14.1)	14
B.2.12	Bruk av underentreprenør (NS 8405 pkt. 15).....	15
B.2.13	Tiltransport (NS 8405 pkt. 16)	16
B.2.14	Fremdrift og samordning (NS 8405 pkt. 18 og pkt. 19.7)	18
B.2.15	Prosjektering (NS 8405 pkt. 19.2).....	19
B.2.16	Endringer (NS 8405 pkt. 22).....	19
B.2.17	Regulering av rigg og drift (NS 8405 pkt. 25.3 andre ledd a)	20
B.2.18	Indeksregulering (NS 8405 pkt. 27.1)	21
B.2.19	Mengdekontroll (NS 8405 pkt. 27.2)	21
B.2.20	Avregning av kontraktsum og innestående (NS 8405 pkt. 28.1)	21
B.2.21	Overtakelse (NS 8405 pkt. 32)	22
B.2.22	Sluttoppstilling med slutfaktura (NS 8405 pkt. 33.1)	25
B.2.23	Dagmulkt ved forsinkelse (NS 8405 pkt. 34).....	25
B.2.24	Avbestilling og oppsigelse (NS 8405 pkt. 34.4).....	26
B.2.25	Heving på grunn av mislighold (NS 8405 pkt. 39).....	26

Dokumentnr.: SUS2023-K3601-KONT-AD-0005 Revisjon: 01 Dato: 01.10.2018
Tittel: Del II Kontraktsgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E
Kontrakt: K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E Side: 3 av 28

B.2.26	Bruk av dokumenter (NS 8405 pkt. 41)	26
B.2.27	Foreløpig oppmannsavgjørelse (NS 8405 pkt. 43.2)	26
B.2.28	Twisteløsning (NS 8405 pkt. 43.3/43.4).....	26
B.2.29	Øvrige spesielle bestemmelser	26
C	Tekniske krav	28
D	Krav til byggeprosessen	28
E	Frister og dagmulkt	28
F	Vederlag.....	28

Dokumentnr.: SUS2023-K3601-KONT-AD-0005

Revisjon: 01

Dato:

01.10.2018

Tittel: Del II Kontraktsgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E

Kontrakt: K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E

Side:

4 av 28

A Oppdraget

A.1 Innledning

Helse Stavanger HF er prosjekteier og Byggherre for nytt universitetssjukehus i Stavanger.

Det er etablert en prosjektorganisasjon hos Byggherren som skal planlegge og gjennomføre byggetrinn 1 av nytt Universitetssjukehus, kalt SUS2023. I første byggetrinn skal det bygges ca. 105.000 m² sykehus og ca. 25.000 m² samlet parkering (både for ansatte og for besøkende/pårørende) på ny tomt på universitetsområdet på Ullandhaug. Mer informasjon om prosjektet finnes på [hjemmesiden til SUS2023](#).

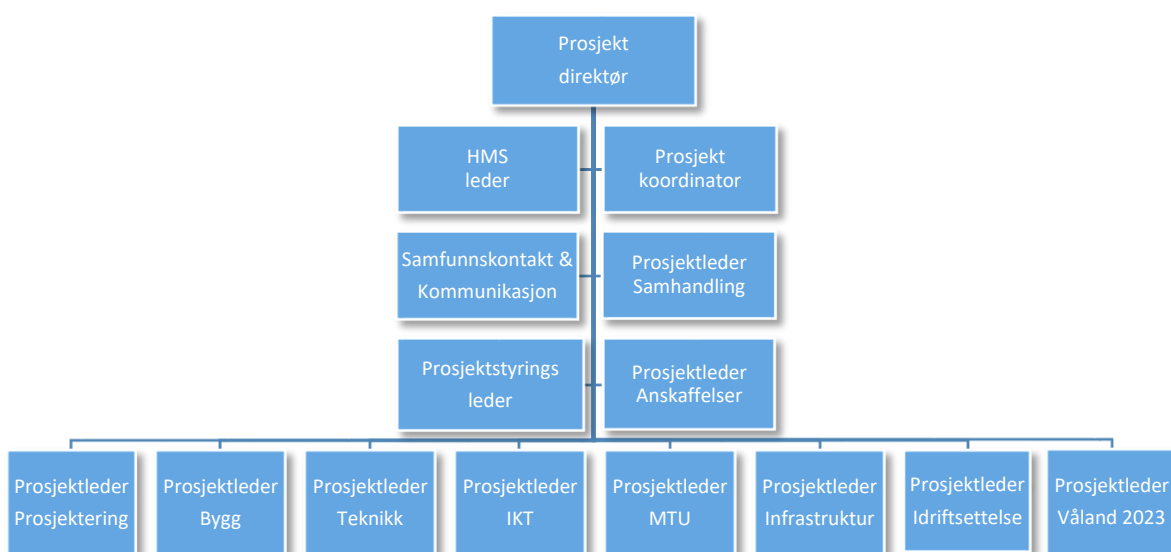
A.2 Kort om kontraktens innhold

Anskaffelsen gjelder leveranse av luftbehandlingsanlegg. Se for øvrig *Del I Konkurranseskrivelse* for mer informasjon.

A.3 Organisasjon

SUS2023 er etablert med en egen prosjektorganisasjon for å planlegge og gjennomføre byggetrinn 1 i forbindelse med det nye Universitetssjukehuset på Ullandhaug. Prosjektorganisasjonen ivaretar Byggherrens ansvar og oppgaver knyttet til gjennomføringen av prosjektet, og rapporterer til Byggherren, som er administrerende direktør i Helse Stavanger HF.

Sykehusbygg HF stiller med sentrale ressurser i prosjektledelsen i SUS2023, herunder prosjektdirektør, prosjektleder prosjektering, prosjektstyringsleder og prosjektkoordinator, se figur under.

Dokumentnr.:	SUS2023-K3601-KONT-AD-0005	Revisjon:	01	Dato:	01.10.2018
Tittel:	Del II Kontraktsgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E				
Kontrakt:	K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E	Side:	5 av 28		

Nordic-COWI er rådgivergruppe (med arkitekter og ingeniører), og vil være en integrert del av byggherreorganisasjonen gjennom hele prosjektet. Prosjektorganisasjonen har arbeidssted på Ullandhaug frem til innflytting i 2023.

A.4 Entreprenørmodell

Prosjektet vil bli gjennomført som byggherrestyrte delte entrepriser.

A.5 Dokumentliste

Dokumentliste fremkommer som Vedlegg 2.3 - *A.5 Dokumentliste*.

B Kontraktsbestemmelser

B.1 Alminnelige kontraktbestemmelser

Som alminnelige kontraktbestemmelser gjelder NS 8405, med de endringer, presiseringer og tillegg som fremgår i *B.2 Spesielle kontraktbestemmelser*.

B.2 Spesielle kontraktbestemmelser

B.2.1 Generelle bestemmelser

B.2.1.1 Rent Tørt Bygg

Entreprenøren skal overholde krav og bestemmelser relatert til Rent Tørt Bygg (RTB) i boken 6606 – S Rent Tørt Bygg (RIF, 2007) og konkurransegrunnlaget *C.1.2 Rent Tørt Bygg*.

B.2.1.2 Digital samhandling

Entreprenøren skal overholde krav og bestemmelser i konkurransegrunnlaget *C.1.3 Digital samhandling*.

B.2.1.3 Systematisk ferdigstillelse

Entreprenøren skal overholde krav og bestemmelser i konkurransegrunnlaget *C.1.4 Krav til systematisk ferdigstillelse og kvalitet*.

B.2.1.4 Fremdriftsplanlegging

Entreprenøren skal overholde krav og bestemmelser i konkurransegrunnlaget *E.3 Fremdriftsplanlegging*.

B.2.1.5 BIM

Prosjektet skal baseres på BIM, se nærmere i konkurransegrunnlaget *C.1.3 Digital samhandling* og *C.4.1 BIM-manual*. Når begrepet «tegning» brukes i kontrakten skal dette normalt forstås som «BIM-modellen».

Entreprenøren må selv dekke kostnader ved eventuell utskrift og kopiering av tegninger og beskrivelser.

Dokumentnr.:	SUS2023-K3601-KONT-AD-0005	Revisjon:	01	Dato:	01.10.2018
Tittel:	Del II Kontraktsgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E				
Kontrakt:	K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E	Side:	6 av 28		

Hvis det foreligger både fysisk tegning og BIM-modell, skal BIM-modellen gjelde foran den fysiske tegningen.

B.2.1.6 Optimaliseringsprosess/-fase

Hvis det er avtalt at entreprenøren skal delta i en optimaliseringsprosess/-fase, skal entreprenøren overholde krav og bestemmelser i konkurransegrunnlaget *vedlegg 2.4 Optimaliseringsdokument*.

B.2.1.7 Frist

Hvis en frist ender på en lørdag, helligdag eller offentlig høytidsdag, forlenges fristen til nærmest følgende virkedag.

B.2.2 Definisjoner (NS 8405 pkt. 2)

B.2.2.1 Byggherre (NS 8405 pkt. 2.2)

NS 8405 pkt. 2.2 endres. Følgende skal gjelde:

Byggherre er Helse Stavanger HF. Byggherrens oppdragsgivere, leietakere og brukere regnes som tredjemenn i relasjon til denne kontrakten.

B.2.2.2 Kontraktarbeid (NS 8405 pkt. 2.6)

I NS 8405 pkt. 2.6 tilføyes følgende:

Som kontraktarbeid regnes også andre ytelser og produkter som entreprenøren etter kontrakten skal levere, herunder blant annet FDV-dokumentasjon og annen dokumentasjon.

B.2.2.3 Kontraktsum (NS 8405 pkt. 2.8)

I kontrakter hvor det *ikke* gjennomføres optimaliseringsprosess defineres «kontraktsum» som angitt i NS 8405 pkt. 2.8.

I kontrakter hvor det gjennomføres optimaliseringsprosess i henhold til konkurransegrunnlaget *vedlegg 2.4 Optimaliseringsdokument* defineres «kontraktsum» slik: Vederlaget for entreprenørens oppfyllelse av sine kontraktsforpliktelser som er avtalt ved avslutning av optimaliseringsprosessen, inkludert merverdiavgift. Til kontraktsummen hører også anslag som er avtalt ved avslutning av optimaliseringsprosessen over vederlag for ytelser som skal avregnes etter enhetspriser eller etter regning.

Unntak fra ovennevnte gjelder for sikkerhetsstillelse i henhold til NS 8405 pkt. 9.1 jf. 9.2, som skal baseres på entreprenørens vederlag ved kontraktinngåelse.

B.2.2.4 Terminologi og forkortelser

Definisjonene som fremgår av konkurransegrunnlaget *A.1 Terminologi og forkortelser* gjelder i tillegg til definisjonene i NS 8405 pkt. 2.

B.2.3 Kontraktdokumenter (NS 8405 pkt. 3)

B.2.3.1 Kontraktdokumenter (NS 8405 pkt. 3.1)

Dokumentnr.:	SUS2023-K3601-KONT-AD-0005	Revisjon:	01	Dato:	01.10.2018
Tittel:	Del II Kontraktsgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E				
Kontrakt:	K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E	Side:	7 av 28		

NS 8405 pkt. 3.1 endres. Følgende skal gjelde:

- a) avtaledokumentet
- b) referater eller skriftlig materiale fra oppklarende drøftelser eller forhandlinger avholdt etter at tilbudet ble inngitt, som er godkjent av begge parter
- c) referater eller skriftlig materiale fra avklaringer, befaringer og konferanser avholdt før tilbudet ble inngitt
- d) konkurransegrunnlaget inkludert alle vedlegg/bilag
- e) entreprenørens tilbud
- f) NS 8405

B.2.3.2 Motstrid/uoverensstemmelser (NS 8405 pkt. 3.2)

NS 8405 pkt. 3.2 første og andre ledd endres. Følgende skal gjelde:

Inneholder kontraktdokumentene bestemmelser som strider mot hverandre, skal de gjelde i den rekkefølgen som er angitt i B.2.3.1.

Er det motstrid mellom dokumentene som er nevnt i B.2.3.1 d) gjelder beskrivelsen foran tegningene/BIM-modellen. Utførelse som bare er angitt på tegning/BIM-modellen, men som også burde ha vært angitt i beskrivelsen eller mengdefortegnelsen, omfattes ikke av kontrakten.

B.2.4 Partenes representanter (NS 8405 pkt. 6)

Prosjektleder bygg er byggherrens representant. Byggeledere har fullmakt til å avvise (men ikke akseptere) krav om vederlagsjustering eller fristforlengelse.

B.2.5 Spesielle møter (NS 8405 pkt. 7.2)

Kontrakten stiller krav til gjennomføring av en rekke spesielle møter, blant annet som følge av krav til systematisk ferdigstilling og LEAN. Entreprenøren plikter å sette seg inn i prosjektets krav til møtevirksomhet og stille med kompetente personer i spesielle møter.

B.2.6 Varsler og krav (NS 8405 pkt. 8)

NS 8405 pkt. 8 første og andre ledd endres. Følgende skal gjelde:

Alle varsler og krav og svar på disse som skal meddeles etter bestemmelsene i kontrakten, skal fremsettes ved bruk av byggherrens prosjektstyringsverktøy, Pims365. Varsler og krav som fremsettes på annen måte skal betraktes som ikke mottatt/ikke varslet.

B.2.7 Byggherrens sikkerhetsstillelse (NS 8405 pkt. 9.3 mv.)

NS 8405 pkt. 9.3, og andre punkt i NS 8405 om byggherrens sikkerhetsstillelse endres. Følgende skal gjelde:

Byggherren stiller ikke sikkerhet. Dette gjelder generelt for alle punkt i NS 8405 hvor det fremgår at byggherren skal stille sikkerhet eller at entreprenøren kan kreve at byggherren stiller sikkerhet.

Dokumentnr.:	SUS2023-K3601-KONT-AD-0005	Revisjon:	01	Dato:	01.10.2018
Tittel:	Del II Kontraktsgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E				
Kontrakt:	K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E	Side:	8 av 28		

B.2.8 Krav til utførelse (NS 8405 pkt. 11)

I tillegg til reglene i NS 8405 gjelder følgende:

B.2.8.1 Kvalitetssikring

Entreprenøren skal ha og følge et styringssystem som oppfyller kravene i følgende kapitler i NS-EN-ISO 9001:2015, kapitlene

4.4. Ledelsessystemet for kvalitet og systemets prosesser

5.1. Lederskap og forpliktelse

7 Støtte

9.1. Overvåking, måling, analyse, evaluering

9.2. Interne revisjoner.

Styringssystemet skal også oppfylle kravene i NS-EN-ISO 14001:2015 kapittel 4 Krav til miljøstyringssystem, eller tilsvarende krav i andre relevante miljøstandarder.

Prosjektilpasset kvalitetsplan skal oversendes byggherre innen 30 dager fra kontraktinngåelse, ref. konkurransegrunnlaget C.1.4 Systematisk ferdigstillelse og kvalitet, pkt. 3.

B.2.9 Forhold på byggeplassen (NS 8405 pkt. 12)

I tillegg til reglene i NS 8405 gjelder følgende:

B.2.9.1 Ansvarsrett

Entreprenøren skal ha ansvarsrett i tiltaksklassen som kreves for å utføre kontraktarbeidet. Gebyr og kostnader som gjelder godkjenning for ansvarsrett skal dekkes av entreprenøren. Manglende ansvarsrett anses som et vesentlig kontraktmislighold som gir grunnlag for heving. Tilsvarende gjelder for manglende overholdelse av plikter som omfattes av rollen som ansvarlig etter plan- og bygningslovgivningen.

B.2.9.2 Rusfri byggeplass

Byggeplassen skal være rusfri. Røyking tillates kun på særskilt oppmerkede områder utendørs.

B.2.9.3 Internkontroll. Sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA)

Entreprenøren skal følge den til enhver tid gjeldende arbeidsmiljølov med tilhørende forskrifter, samt byggherrens SHA-plan og byggherrens eller koordinators anvisninger.

Entreprenøren plikter å ha et internkontrollsystem i henhold til forskrift om systematisk helse- miljø og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften).

Relevante deler av byggherrens SHA-plan skal innarbeides i entreprenørens HMS-plan og følges opp gjennom entreprenørens internkontroll. Innarbeidingen skal skje slik at bestemmelser i byggherrens SHA-planen kan identifiseres i entreprenørens HMS-plan.

Med mindre annet er avtalt skal all kommunikasjon mellom ledende personell, inklusive baser og vogneiere som er ansvarlige for et taktområde, foregå på norsk. Entreprenøren skal

Dokumentnr.:	SUS2023-K3601-KONT-AD-0005	Revisjon:	01	Dato:	01.10.2018
Tittel:	Del II Kontraktsgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E				
Kontrakt:	K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E	Side:	9 av 28		

sørge for at arbeidstakere som han og eventuelle underleverandører benytter kan kommunisere på en slik måte at manglende kommunikasjon ikke utgjør en sikkerhetsrisiko.

For å unngå at det skjer ulykker på grunn av manglende forståelse av informasjonen som blir gitt, gjelder følgende:

- Minst én av det utførende personell på ethvert arbeidslag skal kunne forstå og gjøre seg forstått på norsk. Dersom flere utfører oppdrag sammen, skal vedkommende i tillegg forstå og gjøre seg forstått på et språk som alle de andre på arbeidslaget forstår og kan gjøre seg forstått på.
- Alle på byggeplassen skal gjennomgå og forstå SHA-/HMS-plan, sikkerhetsopplæring, HMS-rutiner, verneprotokoller, sikkerhetsinstrukser, SJA, sikkerhetsdatablader, bruksanvisning for verktøy og arbeidsutstyr, varselskilter mv. Materialet skal foreligge på det språk vedkommende arbeidstaker bruker som morsmål, såfremt arbeidstakeren ikke forstår informasjonen fullt ut på norsk. Oversettelsen bekostes av entreprenøren.

Ved overtredelse av SHA/HMS-regelverket, herunder ovennevnte plikter, har byggherren rett til å stanse arbeidene i den utstrekning byggherren anser det nødvendig. Eventuelle kostnader ved slik stans skal dekkes av entreprenøren.

Alvorlige eller gjentatte overtredelser av plikter etter SHA/HMS-regelverket anses som vesentlig kontraktmislighold som gir grunnlag for heving. Hvis entreprenørens mislighold består i stadige brudd på pliktene, kan byggherren heve kontrakten selv om entreprenøren retter forholdene.

Byggherren kan kreve at entreprenøren skifter ut underentreprenører/-leverandører som ikke overholder plikter etter SHA/HMS-regelverket, herunder ovennevnte plikter. Slik utskifting skal skje uten omkostninger for byggherre.

Entreprenøren har ansvar for at hans kontraktmedhjelpere (underentreprenører-/leverandører mv.) overholder plikter etter SHA/HMS-regelverket.

Avtaler mellom entreprenør og kontraktmedhjelpere for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser som fremgår av dette punktet.

B.2.9.4 HMS-kort

Alle arbeidstakere skal bære gyldig HMS-kort utstedt av Arbeidstilsynet. Kortet skal være lett synlig. Ordrebekreftelse, søknadsskjema mv. aksepteres ikke som HMS-kort.

Arbeidstakere som ikke har HMS-kort vil bli bortvist fra byggeplassen. Kostnader relatert til en slik situasjon dekkes av entreprenøren.

Alle avtaler entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser som fremgår av dette punktet.

B.2.9.5 Rapporteringsplikt til Sentralskattekontoret for utenlandssaker

Kontrakt gitt til utenlandsk Entreprenør eller underleverandør, og alle arbeidstakere på slik kontrakt, skal rapporteres til Sentralskattekontoret for utenlandssaker i henhold til skatteforvaltningsloven § 7-6.

Dokumentnr.:	SUS2023-K3601-KONT-AD-0005	Revisjon:	01	Dato:	01.10.2018
Tittel:	Del II Kontraktsgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E				
Kontrakt:	K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E	Side:	10 av 28		

Entreprenøren er ansvarlig for at slik rapportering skjer i hele kontraktskjeden. Entreprenøren skal på forespørsel dokumentere at rapporteringsplikten er oppfylt ved kopi av innmeldingsskjema eller kvittering fra Altinn.

Eventuelt ansvar for skatter eller avgifter, gebyrer eller tvangsmulkt ilagt byggherren som følge av at entreprenøren ikke har overholdt sine forpliktelser etter dette punktet er Entreprenørens ansvar og skal betales av ham.

Alle avtaler entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser som fremgår av dette punktet.

B.2.9.6 Krav om lærlinger

Ved utførelsen av kontraktarbeidet skal minimum 7 % av arbeidede timer innenfor bygg- og anleggsfagene samlet (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk, samt anleggsgartnerfaget) utføres av lærlinger, jf. opplæringslova § 4-1.

Kravene kan oppfylles ved at arbeidede timer er utført av personer som er under systematisk opplæringen og er oppmeldt etter kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5. Kravene kan også oppfylles ved å benytte lærlinger etter tilsvarende ordning i annet EU/EØS-land og personer som er under systematisk opplæringen og er oppmeldt etter tilsvarende ordning som kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5, i annet EU/EØS-land.

Kravet kan oppfylles av entreprenøren og en eller flere av hans underleverandører.

Dersom arbeidene ikke er egnet ut fra arbeidets art og helse, miljø og sikkerhet kan byggherren tillate at prosentkravene ovenfor fravikes.

Entreprenøren skal ved oppstart, og på anmodning under gjennomføringen av kontraktarbeidet, sannsynliggjøre at kravene vil bli oppfylt. Ved kontraktavslutning skal det fremlegges oversikt over antall lærlingetimer. Timelister skal fremlegges på anmodning.

Byggherren kan holde tilbake et beløp tilsvarende 5 promille av kontraktsummen dersom kravene til lærlinger ikke overholdes eller det er grunn til å tro at kravene ikke vil bli overholdt. Hvis entreprenøren retter forholdet innen en rimelig frist fastsatt av byggherren opphører tilbakeholdet.

Hvis kravet til minst 7 % lærlinger ikke er nådd ved overtakelse kan byggherren ilegge entreprenøren en bot på inntil 5 promille av kontraktsummen. Boten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt, bot eller erstatning for andre forhold.

B.2.9.7 Krav om faglærte håndverkere

Ved utførelsen av kontraktarbeidet skal minimum 40 % av arbeidede timer innenfor bygg- og anleggsfagene (de fag som omfattes av utdanningsprogrammet for bygg- og anleggsteknikk samt anleggsgartnerfaget) samlet utføres av personer med fagbrev, svennebrev eller dokumentert fagopplæring i henhold til nasjonal fagopplæringslovgivning eller likeverdig utenlandsk fagutdanning.

Det skal være fagarbeidere i alle ovennevnte fag.

Kravet kan også oppfylles ved at arbeidede timer er utført av personer som er under systematisk opplæringen og er oppmeldt etter kravene i Praksiskandidatordningen, jf. opplæringslova § 3-5, eller etter tilsvarende ordning i annet EU/EØS-land. I enkeltpersonforetak uten ansatte gjelder ovenstående krav for eier.

Entreprenøren skal etter anmodning fra byggherren dokumentere at kravet overholdes.

Dokumentnr.:	SUS2023-K3601-KONT-AD-0005	Revisjon:	01	Dato:	01.10.2018
Tittel:	Del II Kontraktgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E				
Kontrakt:	K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E	Side:	11 av 28		

Byggherren kan stanse arbeidet dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren.

Byggherren kan holde tilbake et beløp tilsvarende 5 promille av kontraktsummen dersom kravene til faglærte håndverkere ikke overholdes eller det er grunn til å tro at kravene ikke vil bli overholdt. Hvis entreprenøren retter forholdet innen en rimelig frist fastsatt av byggherren opphører tilbakeholdet.

Hvis kravet til minst 40 % faglærte håndverkere ikke er nådd ved overtakelse kan byggherren ilegge entreprenøren en bot på inntil 5 promille av kontraktsummen. Boten skal betales i tillegg til eventuell dagmukt, bot eller erstatning for andre forhold.

B.2.9.8 Krav til lønns- og arbeidsvilkår

Entreprenøren er ansvarlig for at egne ansatte og ansatte hos underleverandører (herunder innleide) har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til:

- Forskrift om allmenngjort tariffavtale.
- Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter av 8. februar 2008 der denne kommer til anvendelse. På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal lønns- og arbeidsvilkårene være i henhold til landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Entreprenøren plikter på forespørsel å dokumentere lønns- og arbeidsvilkårene for egne arbeidstakere og arbeidstakere hos eventuelle underleverandører (herunder innleide). Opplysningene skal dokumenteres ved blant annet kopi av arbeidsavtale, lønnsslipp, timelister og arbeidsgiverens bankutskrift. Dokumentasjonen skal være på personnivå og det skal fremgå hvem den gjelder.

Ved brudd på kravene til lønns- og arbeidsvilkår skal entreprenøren rette forholdet.

Ved mistanke om brudd på kravene til lønns- og arbeidsvilkår har byggherren rett til å holde tilbake entreprenørens vederlag inntil forholdet er avklart. Tilbakeholdsretten opphører så snart retting etter foregående ledd er dokumentert.

Alvorlige eller gjentatte overtredelser av krav til lønns- og arbeidsvilkår anses som vesentlig kontraktmislighold som gir grunnlag for heving. Byggherren kan i slike tilfeller heve kontrakten selv om entreprenøren retter forholdene.

Byggherren kan kreve at entreprenøren skifter ut underentreprenører/-leverandører (herunder bemanningsselskaper) som ikke overholder krav til lønns- og arbeidsvilkår. Slik utskifting skal skje uten omkostninger for byggherre.

Entreprenøren har ansvar for at hans kontraktmedhjelpere (underentreprenører/-leverandører mv.) overholder krav til lønns- og arbeidsvilkår.

Avtaler mellom entreprenør og kontraktmedhjelpere for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser som fremgår av dette punktet.

Dokumentnr.:	SUS2023-K3601-KONT-AD-0005	Revisjon:	01	Dato:	01.10.2018
Tittel:	Del II Kontraktgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E				
Kontrakt:	K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E	Side:	12 av 28		

B.2.9.9 Krav om betaling til bank

Lønn og annen godtgjørelse til egne ansatte, ansatte hos underleverandører og innleide skal utbetales til konto i bank. Alle avtaler Entreprenøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

B.2.9.10 Tropisk tømmer og fredet skog

Som følge av at byggherren ikke skal ha regnskogmateriale eller materiale fra fredet skog i sine bygg eller på sine byggeplasser, og som følge av manglende pålitelige sertifiseringsordninger for trevirke, skal entreprenøren planlegge og utføre kontraktarbeidet slik at tropisk trevirke ikke blir benyttet eller forefinnes på byggeplass.

Entreprenøren kan søke byggherren om unntak fra dette. Vedlagt søknaden skal følge dokumentasjon fra pålitelig, uavhengig tredjepart om opprinnelsesland og tresort, samt forsikring om at trevirket ikke kommer fra regnskog eller fredet skog. Byggherren avgjør etter eget skjønn om unntak skal gis, og gjør særskilt oppmerksom på at unntak ikke kan påregnes.

Aksept av entreprenørens tilbud anses ikke som et meddelt unntak etter denne bestemmelse. Dersom det på tross av bestemmelsene ovenfor, i kontraktarbeidet eller på byggeplass, finnes eller kan finnes trevirke fra regnskog, fredet skog eller tropisk trevirke som ikke er godkjent av byggherren, er dette å anse som en mangel som kan kreves rettet for entreprenørens regning, uavhengig av kostnadene ved slik retting. Byggherren kan i tillegg kreve dekket sitt tap som følge av mangelen. For øvrig gjelder kontraktens misligholds sanksjoner.

B.2.9.11 Ytre miljø – mangelfull avfallshåndtering

Byggherren kan kreve bot av entreprenøren dersom prosjektets og myndighetenes krav til avfallshåndtering ikke nås. Boten kan være inntil kr 150 000, som fordeles på entreprenørene i prosjektet etter byggherrens skjønn.

Hvis byggherren ilegges tvangsmulkt etter avfallsforskriften § 19-6, fordeles tvangsmulkten på entreprenørene i prosjektet etter byggherrens skjønn. Dette kommer i tillegg til fordelingen av de kr 150 000 som er nevnt i første ledd.

Krav etter dette punktet skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt, bot eller erstatning for andre forhold.

B.2.9.12 Bytte av nøkkelpersonell (NS 8405 pkt. 12.2)

NS 8405 pkt. 12.2 endres. Følgende skal gjelde:

A Entreprenøren skal lede prosjektet ved bruk av personer som har tilstrekkelig erfaring og fagkyndighet. Nøkkelpersonell som er angitt i kontrakten skal benyttes.

Entreprenøren har ikke anledning til å skifte eller fjerne nøkkelpersonell fra prosjektet uten skriftlig samtykke fra byggherren. Samtykke kan gis dersom det foreligger saklig grunn, for eksempel ved sykdom eller fratredelse av stilling, men bare hvis den nye personens erfaring og fagkyndighet er like god eller bedre enn erfaringen og fagkyndigheten til personen som skiftes ut.

Ved godkjent endring av nøkkelpersonell kan byggherren kreve kostnadsfri overlapping og ekstrainsats fra entreprenørens side for å avhjelpe ulempene byttet medfører for prosjektet og byggherren.

Dokumentnr.:	SUS2023-K3601-KONT-AD-0005	Revisjon:	01	Dato:	01.10.2018
Tittel:	Del II Kontraktgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E				
Kontrakt:	K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E	Side:	13 av 28		

Byggherren kan kreve utskifting i entreprenørens organisasjon hvis det etter byggherrens skjønn er nødvendig eller hensiktsmessig for prosjektet. Rettigheten er ikke begrenset til å gjelde nøkkelpersonell. Utskifting skal skje innen en rimelig frist fastsatt av byggherren.

Dersom nøkkelpersonell skiftes uten skriftlig samtykke, eller byggherrens krav om utskifting ikke gjennomføres innen fristen som er satt av byggherre, betales en dagmulkt på kr 10 000 per dag. Dette gjelder ikke dersom forholdet rettes innen en rimelig frist fastsatt av byggherren. Samlet dagmulktansvar etter denne bestemmelsen er begrenset til 10 % av kontraktssummen, men likevel maksimalt kr 500 000. Krav etter dette punktet skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt, bot eller erstatning for andre forhold.

B.2.9.13 Opprydding (NS 8405 pkt. 12.5)

NS 8405 pkt. 12.5 endres. Følgende skal gjelde:

Entreprenøren skal overholde krav til Rent Tørt Bygg (RTB), slik dette er skissert i boken 6606 – S Rent Tørt Bygg, 2007, utgitt av RIF, og i kontrakten *C.1.2 Rent Tørt Bygg*.

Hvis entreprenøren ikke overholder kravene til Rent Tørt Bygg, kan byggherren, uten varsel, iverksette tiltak for entreprenørens regning.

Hvis kravene til Rent Tørt Bygg ikke er overholdt i et område og det er uklart hvilken entreprenør som har misligholdt kravene, kan byggherrens kostnader til tiltak fordeles forholdsmessig mellom entreprenørene som har utført arbeid i området.

Byggherren har, i tillegg til ovennevnte, rett til å ilegge entreprenørene bøter for forseelser og mislighold av kravene til Rent Tørt Bygg, etter følgende regler:

Byggrenhold:

- Første gangs forseelse for løpende byggrenhold, kr 500,-
- Andre gangs forseelse av samme eller tilsvarende forhold, kr 1000,-
- Gjentakende forseelser av samme eller tilsvarende forhold, kr 1 500,- pr. gang

Lagring av materialer, utstyr og verktøy:

- Første gangs forseelse ved lagring av materialer, utstyr og verktøy, kr 1 000,-
- Andre gangs forseelse av samme eller tilsvarende forhold, kr 1 500,-
- Gjentakende forseelse av samme eller tilsvarende forhold, kr 2000,- pr. tilfelle

Støvsuger på håndverktøy eller avskjermende tiltak ved støvende arbeidsoperasjoner:

- Første gangs forseelse ved manglende bruk av støvsuger på håndverktøy eller avskjermende tiltak ved støvende arbeidsoperasjoner, kr 500,-
- Andre gangs forseelse av samme eller tilsvarende forhold, kr 1 000,-
- Gjentakende forseelser av samme eller tilsvarende forhold, kr 1 500,- pr. tilfelle

Manglende rydding etter egne arbeider og/eller mangelfull sortering av bygningsavfall:

- Første gangs forseelse for manglende rydding etter egen arbeider og eller mangelfull sortering av bygningsavfall, kr 500,-
- Andre gangs forseelse av samme eller tilsvarende forhold, kr 1 000,-
- Gjentakende forseelser av samme eller tilsvarende forhold, kr 1500,- pr. tilfelle

Dokumentnr.:	SUS2023-K3601-KONT-AD-0005	Revisjon:	01	Dato:	01.10.2018
Tittel:	Del II Kontraktsgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E				
Kontrakt:	K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E	Side:	14 av 28		

Lagring på gulv av utstyr og verktøy som skal lagres på traller:

- Første gangs forseelse ved lagring på gulv av utstyr og verktøy som skal lagres på traller, kr 500,-
- Andre gangs forseelse av samme eller tilsvarende forhold, kr 1 000,-
- Gjentakende forseelse av samme eller tilsvarende forhold, kr 1 500,- pr. tilfelle

Krav etter dette punktet skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt, bot eller erstatning for andre forhold.

B.2.9.14 Arbeidstid (NS 8405 pkt. 12.7)

NS 8405 pkt. 12.7 spesifiseres. Følgende skal gjelde:

Støyende arbeid skal foregå mellom kl 07:00- og kl 19:00, og kun på ukedager. Støyende arbeid på kveld/natt, lørdag, søndag, helligdag og offentlig høytidsdag kan ikke utføres uten skriftlig godkjenning fra byggherre. Særlig støyende aktiviteter, som eksempelvis rensk ved pigging, skal begrenses til tidsrammer som avtales med byggherre.

B.2.10 Entreprenørens prosjektering (NS 8405 pkt. 13.1)

I NS 8405 pkt. 13.1 tilføyes følgende:

Entreprenørens prosjektering skal skje ved bruk av BIM, som nærmere beskrevet blant annet i konkurransegrunnlaget *C.1.3 Digital samhandling* og *C.4.1 BIM-manual*.

B.2.11 Byggherrens rett til å føre kontroll (NS 8405 pkt. 14.1)

I NS 8405 pkt. 14.1 tilføyes følgende:

B.2.11.1 Innsynsrett

Byggherren, eller den som er bemyndiget av byggherren, skal ha rett til innsyn i entreprenørens regnskap, kvalitets-, internkontroll- (HMS) og miljøstyringssystem, utførelse av kontraktarbeidet, produksjonsprosessen, og de deler av entreprenørens styringssystem for øvrig som kan ha betydning for entreprenørens oppfyllelse av kontrakten.

Innsynsretten omfatter revisjon ved intervjuer, inspeksjon, kontroll og dokumentgjennomgåelse. Entreprenøren skal vederlagsfritt yte rimelig assistanse ved slikt innsyn. Innsynsretten er begrenset til tre år etter at siste betaling har funnet sted.

Entreprenøren skal sikre at byggherren har tilsvarende innsynsrett hos entreprenørens direkte og indirekte kontraktsmedhjelpere, med mindre leveransen har en klart underordnet betydning for entreprenørens evne til å oppfylle sine forpliktelser overfor byggherren.

B.2.11.2 Pliktig medlemskap i StartBANK eller tilsvarende leverandørregister

Entreprenøren skal ved kontraktsinngåelse oppgi StartBANK ID eller fremlegge kopi av registreringsbevis fra StartBANK eller tilsvarende leverandørregister som inneholder oppdatert og kontrollert leverandørinformasjon.

Entreprenøren skal gi leverandørregisteret fullmakt til å innhente SKAV-info (skatte- og avgifts informasjon) i hele kontraktsperioden.

Dokumentnr.:	SUS2023-K3601-KONT-AD-0005	Revisjon:	01	Dato:	01.10.2018
Tittel:	Del II Kontraktsgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E				
Kontrakt:	K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E	Side:	15 av 28		

Avtaler mellom entreprenør og kontraktmedhjelpere for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser som fremgår av dette punktet.

B.2.12 Bruk av underentreprenør (NS 8405 pkt. 15)

B.2.12.1 Dokumentasjon

Ved inngåelse av kontrakter med underliggende entreprise- og tjenesteforhold eller innleie av personell (kontraktmedhjelpere) skal Entreprenøren innhente:

- attest for skatt
- attest for merverdiavgift fra underleverandører

Entreprenøren skal også kreve HMS-erklæring i underliggende leverandørforhold ved inngåelse av kontrakt i tilknytning til oppdrag som overstiger en verdi på NOK 500 000 eks mva.

Entreprenøren skal til enhver tid kunne dokumentere at den anvendte arbeidskraft oppfyller kontraktens bestemmelser, herunder at underentreprenører/kontraktsmedhjelpere har oppfylt sine forpliktelser overfor skattemyndighetene. Dokumentasjonsplikten omfatter også underentreprenører/ den prosjekterende og dennes personell.

Overnevnte skatteattester og HMS-erklæringer, skal til enhver tid finnes på byggeplassen.

Brudd på ovennevnte plikter gir byggherren rett til å kreve at forholdet rettes opp, om nødvendig ved skifte av underentreprenør, innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Det samme gjelder dersom opplysningene i skatteattesten viser at underentreprenøren ikke har oppfylt sine forpliktelser overfor skattemyndighetene. Omkostningene som følge av heving av underentreprenørens avtale, skal bæres av entreprenøren.

Ved mislighold av ovennevnte plikter eller NS 8405 pkt. 15, kan byggherren nekte den aktuelle underentreprenøren og dennes ansatte tilgang til byggeplassen.

Vesentlig mislighold av ovennevnte plikter kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving.

Avtaler mellom entreprenør og kontraktmedhjelpere for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser som fremgår av dette punktet.

B.2.12.2 Antall ledd i leverandørkjeden

Entreprenøren kan ikke, uten byggherrens skriftlige samtykke, ha flere enn to ledd kontraktsmedhjelpere i kjede under seg.

Begrensningen i antallet ledd gjelder kun for arbeider som knytter seg til utførelsen av bygge- og anleggsarbeider og ikke det som knytter seg til planleggingen, herunder planlegging/prosjektering, rådgivning og andre tilknyttede tjenester. Bestemmelsen knytter seg heller ikke til leverandører av materiell. Innleid personell som inngår i underleverandørs arbeidsstokk anses som et eget ledd i leverandørkjeden.

Entreprenøren skal oppgi kontaktopplysninger til kontraktsmedhjelpere som har kontrakt direkte med entreprenøren, samt opplysninger om hvem som har signaturrett for disse. Entreprenøren har plikt til å informere om endringer i slike opplysninger i kontraktsperioden, inkludert opplysninger om nye underleverandører.

Dokumentnr.:	SUS2023-K3601-KONT-AD-0005	Revisjon:	01	Dato:	01.10.2018
Tittel:	Del II Kontraktsgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E				
Kontrakt:	K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E	Side:	16 av 28		

Byggherren kan holde tilbake et beløp tilsvarende 5 promille av kontraktsummen dersom kravene til begrenset antall ledd i leverandørkjeden ikke overholdes eller det det er grunn til å tro at kravene ikke vil bli overholdt. Hvis entreprenøren retter forholdet innen en rimelig frist fastsatt av byggherren opphører tilbakeholdet.

Hvis kravet til begrenset antall ledd i leverandørkjeden ikke rettes innen fristen som er fastsatt av byggherren, kan byggherren ilegge entreprenøren en bot tilsvarende 5 promille av kontraktsummen. Boten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt, bot eller erstatning for andre forhold. Byggherren kan også påberope forholdet som grunnlag for heving.

B.2.12.3 Bruk av innleie

Entreprenøren skal i størst mulig grad benytte egen bemanning. Bruk av bemanningsselskap skal i et hvert tilfelle varsles byggherren, og er underlagt arbeidsmiljøloven, herunder kravet om likebehandling i § 14-12a. Byggherren kan bare nekte bruk der han har saklig grunn.

B.2.12.4 Krav om kvalifisert utførelse

Dersom entreprenøren støttet seg på kapasiteten til andre virksomheter for å oppfylle kvalifikasjonskravene til kompetanse og relevant faglig erfaring, skal disse virksomhetene utføre tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene som krever slike kvalifikasjoner.

Byggherren har rett til å heve kontrakten hvis entreprenøren ikke retter overtredelser av dette punkt innen en rimelig frist fastsatt av byggherren.

B.2.12.5 Krav om solidaransvar

Dersom entreprenøren støttet seg på kapasiteten til andre virksomheter for å oppfylle kravene til økonomisk og finansiell kapasitet, skal disse være solidarisk ansvarlige for utførelsen av kontrakten.

B.2.13 Tiltransport (NS 8405 pkt. 16)

B.2.13.1 Tiltransport til underentreprise (NS 8405 pkt. 16.1)

Byggherre kan transportere en sideentreprise til entreprenøren eller transporter entreprenøren til en sideentreprenør. Bestemmelsene i NS 8405 pkt. 16.1 gjelder, med følgende tilføyelser:

I dette punkt har betegnelsene som benyttes nedenfor følgende mening:

K1 = Overtakende entreprise

K2 = Tiltransportert entreprise

K3 = K1 + K2 = Ny utvidet entreprise

- a) NS 8405 pkt. 16.1 andre, tredje, fjerde og siste ledd gjelder både der sideentrepriser transporteres og der byggherren etter kontraktsinngåelse utpeker en underentreprenør som entreprenøren er forpliktet til å inngå kontrakt med, jf. NS 8405 pkt. 16.1 første ledd.

Dokumentnr.:	SUS2023-K3601-KONT-AD-0005	Revisjon:	01	Dato:	01.10.2018
Tittel:	Del II Kontraktgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E				
Kontrakt:	K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E	Side:	17 av 28		

- b) NS 8405 pkt. 16.1 tredje og fjerde ledd gjelder både for overtakende Entreprenør og tiltransportert underentreprenør.
- c) At tiltransport til underentreprise anses som "en utvidelse av Entreprenørens kontrakt" innebærer:
 - 1. Dagmulkt ved oversittelse av delfrist blir beregnet av kontraktssum for K1 eller K2 avhengig av hvilket arbeid som er forsinket.
 - 2. Den sluttfrist i K1 eller K2 som inntreffer først, anses som en dagmulktbelagt delfrist. Den sluttfrist som inntreffer sist, anses som ny sluttfrist i K3.
 - 3. Dagmulkten for oversittelse av sluttfrist i K3, blir beregnet av kontraktssum for K3.
 - 4. Maksimal dagmulkt er 10 % av kontraktssum for K3.
 - 5. Kontraktssum for K3 er kontraktssum for K1 + kontraktssum for K2 + påslag for tiltransport.
 - 6. Overtakelse av K3 skjer ved sluttfrist i K3.
 - 7. Entreprenørens sikkerhetsstillelse etter NS 8405 pkt. 9.2 må utvides til 10 % av kontraktssum for K3 (når K3 er høyere enn NOK 250.000).
 - 8. Entreprenøren trer inn i byggherrens rettigheter og plikter overfor den tiltransporterte underentreprenøren, men skal likevel stille sikkerhet iht. NS 8405 pkt. 9.1, 9.3, 26.1 og 36.2. NS 8415 pkt. 18.4 gjelder dessuten i forholdet mellom entreprenør og tiltransportert underentreprenør.

I forholdet mellom entreprenøren og byggherren, blir entreprenøren identifisert med tiltransportert underentreprenør.
 - 9. Kontraktsvilkårene i K3 består av en kombinasjon av kontraktsvilkårene i K1 og K2, slik at de respektive kontraktsvilkår gjelder for den del av kontraktarbeidene i K3 som opprinnelig hørte til hhv K1 og K2, dog med de tilpasninger som følger av NS 8405 pkt. 16 og ovenfor.
- d) Kontraktsvilkårene for den tiltransporterte underentreprise, som gjelder i forholdet mellom entreprenør og underentreprenør, er som for K2, med de tilpasninger som følger av bokstav c nr. 8 ovenfor.
- e) Ved tiltransport kan overtakende Entreprenør kreve en befaring av utført arbeid for å kunne utøve sin rett etter NS 8405 16.1 tredje ledd. Kravet må fremsettes senest 14 dager etter at han mottok melding om tiltransport.
- f) Er ikke annet avtalt har tiltransporten virkning både for den tiltransporterte entreprenørs utførte og gjenstående arbeider.

Dokumentnr.:	SUS2023-K3601-KONT-AD-0005	Revisjon:	01	Dato:	01.10.2018
Tittel:	Del II Kontraktsgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E				
Kontrakt:	K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E	Side:	18 av 28		

- g) NS 8415 pkt. 18.4 om intervensjonsrett gjelder i forholdet mellom overtakende Entreprenør og tiltransportert Entreprenør.

B.2.13.2 Påslag (NS 8405 pkt 16.4)

Følgende påslag gjelder:

Tiltransport:

Påslaget for tiltransporten skal være 5 % av tiltransportert entreprenørs endelige og totale vederlag eksklusiv merverdiavgift.

Byggeplassadministrasjon og fremdriftskontroll:

Påslag for administrert entreprise skal være 2 % av den administrerte Entreprenørs endelige og totale vederlag eksklusiv merverdiavgift.

B.2.14 Fremdrift og samordning (NS 8405 pkt. 18 og pkt. 19.7)

Bestemmelsene i NS 8405 pkt. 18, pkt. 19.7 og pkt. 20 endres som følge av at prosjektet skal gjennomføres etter LEAN-metodikk.

Følgende skal gjelde:

B.2.14.1 Byggherrens koordinering (NS 8407 pkt. 19.7)

NS 8405 pkt. 19.7 endres. Følgende skal gjelde:

Byggherren skal sørge for den tidsmessige koordineringen av aktørene i prosjektet som er nødvendig for entreprenørens gjennomføring av sine kontraktsforpliktelser, herunder utarbeidelse og justering av *Hovedfremdriftsplan*, samt *Omforent Fremdriftsplan* etter B.2.14.2 og samordning etter B.2.14.3.

Byggherren skal fremlegge prosjektets *Hovedfremdriftsplan*, som skal danne grunnlag for *Omforent fremdriftsplan*. Byggherren skal fremlegge utkast til *Omforent fremdriftsplan* som skal danne grunnlag for koordinering av alle aktørene i prosjektet. Planen skal ligge til grunn for *Entreprenørens fremdriftsplan* for egne arbeider i henhold til B.2.14.2.

Entreprenøren skal presentere sine innspill og kommentarer til utkast til *Omforent fremdriftsplan* innen en rimelig frist fastsatt av byggherren.

Basert på utkast til *Omforent fremdriftsplan* og *Entreprenørens fremdriftsplan* og *entreprenørens detalplaner* etter pkt. B.2.14.2 skal byggherren utarbeide *Omforent fremdriftsplan* for arbeider/kontrollområder. *Omforent fremdriftsplan* skal vise hvilke ytelser entreprenøren skal utføre innenfor et nærmere definert tidsrom.

Byggherren og entreprenøren skal søke å omforenes om *Omforent fremdriftsplan*. Hvis partene ikke blir enige, kan byggherren fastsette planen med virkning for entreprenøren så fremt den ikke vil være urimelig tyngende.

B.2.14.2 Entreprenørens fremdriftsplan (NS 8405 pkt. 18.1)

NS 8405 pkt. 18.1 endres. Følgende skal gjelde:

Dokumentnr.:	SUS2023-K3601-KONT-AD-0005	Revisjon:	01	Dato:	01.10.2018
Tittel:	Del II Kontraktsgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E				
Kontrakt:	K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E	Side:	19 av 28		

Entreprenøren skal utarbeide og fremlegge *Entreprenørens fremdriftsplan* for egne arbeider innen en rimelig frist fastsatt av byggherren.

Entreprenørens fremdriftsplan skal være basert på *Hovedfremdriftsplan* og utkast til *Omforent fremdriftsplan* i henhold til B.2.14.1. Planen skal vise aktiviteter for rigg og drift, eventuelt detaljprosjektering, eventuell prefabrikasjon, installasjon, testing, opplæring og sluttokumentasjon – slik at kontraktens totale arbeidsomfang er inkludert.

Entreprenøren skal videre utarbeide og fremlegge *Entreprenørens* detaljplaner som er en nedbryting av *Entreprenørens fremdriftsplan* for særskilte leveranser og arbeidsoperasjoner der det er nødvendig for å sikre detaljstyringen av leveransen.

I tillegg til fremdriftsplaner som angitt her, kan byggherren kreve at entreprenøren, utarbeider detalj- og spesialplaner innenfor en rimelig frist fastsatt av byggherren.

B.2.14.3 Samordningsplikt (NS 8405 pkt. 18.3)

NS 8405 pkt. 18.3 endres. Følgende skal gjelde:

Entreprenøren har utstrakt plikt til samordning med alle aktører i prosjektet uten særskilt vederlag. Han skal gjennomføre utførelsen i tett samarbeid med byggherre og øvrige aktører.

Hvis entreprenøren blir forsinket av forhold som han selv har ansvaret eller risikoen for, skal entreprenøren umiddelbart, for egen regning, iverksette forseringstiltak for å innhente forsinkelsen. Hvis forsinkelsen ikke er innhentet innen oppstart av neste vogn, kan byggherren kreve erstatning. Byggherren kan for øvrig kreve erstattet kostnader ved at det må gjennomføres ny eller flere tilkomstbefaringer.

Hvis entreprenøren blir forsinket, eller det er risiko for at entreprenøren vil bli forsinket, av forhold som skyldes sideentreprenør, prosjekterende eller andre forhold som byggherren har ansvaret eller risikoen for, skal entreprenøren umiddelbart varsle byggherren.

Hvis entreprenøren vil kreve vederlagsjustering eller fristforlengelse skal kravet varsles og behandles etter bestemmelsene i NS 8405 kap. IV justert for eventuelle endringer av bestemmelsene i *B.2 Spesielle kontraktbestemmelser*.

B.2.15 Prosjektering (NS 8405 pkt. 19.2)

NS 8405 pkt. 19.2 spesifiseres. Byggherren leverer prosjektering i form av BIM-modell, se for øvrig B.2.1.5.

B.2.16 Endringer (NS 8405 pkt. 22)

I NS 8405 pkt. 22 tilføyes følgende nytt punkt:

Byggherren kan kreve at entreprenøren, uten særskilt vederlag utarbeider spesifisert tilbud på endrings-/tilleggsarbeid som byggherren ønsker utredet. En slik forespørsel skal ikke anses som et pålegg.

Byggherrens prisforespørsel skal besvares uten ugrunnet opphold. Eventuelle merkostnader entreprenøren måtte få ved at fristen oversittes skal dekkes av entreprenøren.

Hvis byggherren ønsker endrings-/tilleggsarbeidet utført, skal det utstedes endringsordre.

Dokumentnr.:	SUS2023-K3601-KONT-AD-0005	Revisjon:	01	Dato:	01.10.2018
Tittel:	Del II Kontraktsgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E				
Kontrakt:	K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E	Side:	20 av 28		

B.2.17 Regulering av rigg og drift (NS 8405 pkt. 25.3 andre ledd a)

Følgende regler gjelder for vederlagsjustering for økte utgifter til kapitallytelser, rigging, drift og nedrigging:

B.2.17.1 Regulering i uendret byggetid

Hvis prisen på netto vederlagsjusteringer som følge av forhold beskrevet i NS 8405 pkt. 25.2 ikke overstiger 10 % av kontraktssum, gis det ingen kompensasjon.

Overstiger prisen på netto vederlagsjusteringer 10% av kontraktssummen, gis det kompensasjon etter følgende formel:

$$\frac{0,5 * A * (B - 1,1 * C)}{C}$$

A = avtalt pris på opprinnelig rigg- og driftskapittel ekskl. mva.

B = kontraksverdi av utført arbeid på tidspunktet for opprinnelig sluttfrist ekskl. mva.

C = opprinnelig kontraktbeløp (kontraktssum ekskl. mva.)

Ved utregningen av kontraksverdi av utført arbeid på tidspunktet for opprinnelig sluttfrist ekskl. mva. (B), skal det ikke tas hensyn til;

- regulering av kontraktssummen pga. lønns- eller prisstigning,
- utbetaling av påslag pga. administrasjon av sideentreprenører eller tiltransport av entreprise/leverandørkontrakter,
- avbestillingserstatning,
- endringsarbeid som gjøres opp inklusive rigg/drift, og
- kompensasjon for økt rigg og drift i endret byggetid.

B.2.17.2 Regulering i forlenget byggetid

Har entreprenøren krav på fristforlengelse etter NS 8405 pkt. 24.1, jf. 24.5, skal vederlagsjustering for kapitallytelser, rigging, drift og nedrigging kompenseres etter følgende formel:

$$\frac{0,7 * A * Z}{Y}$$

A = avtalt pris på opprinnelig rigg- og driftskapittel ekskl. mva.

Y = opprinnelig byggetid (med byggetid menes tiden fra oppstart byggeplass (dersom dato for dette er angitt i konkurransegrunnlaget gjelder denne, hvis ikke gjelder dato for første tilrigging på byggeplass) til oppstart prøvedrift (overtakelse dersom ingen prøvedrift er avtalt)

Z = forlengelse utover opprinnelig byggetid

Dokumentnr.:	SUS2023-K3601-KONT-AD-0005	Revisjon:	01	Dato:	01.10.2018
Tittel:	Del II Kontraktsgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E				
Kontrakt:	K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E	Side:	21 av 28		

Dersom fristforlengelse kun er gitt for deler av arbeidene, skal A reduseres forholdsmessig.

B.2.17.3 (NS 8405 pkt. 25.3 tredje og fjerde ledd)

NS 8405 pkt. 25.3 tredje og fjerde ledd endres for krav som er omhandlet i B.2.16.1 og B.2.16.2. Følgende skal gjelde:

Kravene om særskilt varsel og løpende underretning i NS 8405 pkt. 25.3 tredje og fjerde ledd, gjelder ikke for vederlagsjustering for kapitalytelser, rigging drift og nedrigging.

B.2.18 Indeksregulering (NS 8405 pkt. 27.1)

NS 8405 pkt. 27.1 spesifiseres. Følgende skal gjelder:

Kontraktssummen skal indeksreguleres ved bruk av Statistisk Sentralbyrås indeks Boligblokk i alt.

B.2.19 Mengdekontroll (NS 8405 pkt. 27.2)

NS 8405 pkt. 27.2 spesifiseres. Følgende skal gjelde:

Entreprenøren skal gjennomføre mengdekontroll.

Hvis det er avtalt at entreprenøren skal delta i en optimaliseringsprosess/-fase, skal entreprenørens mengdekontroll være gjennomført innen 2 uker fra optimaliseringsprosessen/-fasen er avsluttet.

Hvis det ikke er avtalt at entreprenøren skal delta i en optimaliseringsprosess/-fase, skal entreprenørens mengdekontroll være gjennomført innen 4 uker fra avtaleinngåelsen.

B.2.20 Avregning av kontraktsum og innestående (NS 8405 pkt. 28.1)

NS 8405 pkt. 28.1 endres. Følgende skal gjelde:

Kontraktssummen skal utbetales på grunnlag av en faktureringsplan. Intervallene for fakturering skal være én måned.

Faktureringsplanen skal baseres på det som er planlagt utført og det som er planlagt tilført byggeplassen av materialer og varer for å innbygges etter entreprenørens fremdriftsplan i henhold til B.2.13.2. Den skal videre baseres på at det trekkes innestående som følger:

Det skal trekkes 10 % av avdragsgrunnlaget for hver avdragsfaktura. Restbeløpet utgjør fakturabeløpet. Når samlet innestående har nådd 5 % av kontraktssummen skal senere fakturering gjøres uten fradrag for innestående. Innestående beløp faktureres i slutfakturaen.

Er ikke en slik faktureringsplan avtalt ved kontraktinngåelsen, skal partene snarest mulig utarbeide denne sammen. Hvis partene ikke blir enige, kan byggherren fastsette planen med virkning for entreprenøren så fremt den ikke vil være urimelig.

Hvis faktisk produksjon avviker fra faktureringsplanens forutsetninger, kan byggherren kreve at planen justeres. En forsering av produksjonen gir ikke entreprenøren rett til tidligere betaling med mindre forseringen er pålagt eller avtalt med byggherren.

Dokumentnr.:	SUS2023-K3601-KONT-AD-0005	Revisjon:	01	Dato:	01.10.2018
Tittel:	Del II Kontraktsgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E				
Kontrakt:	K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E	Side:	22 av 28		

Betaling av avdrag innebærer ingen godkjenning av grunnlaget for vedkommende faktura.

B.2.21 Overtakelse (NS 8405 pkt. 32)

Med mindre annet er avtalt, skal det gjennomføres prøvedriftsperiode for tekniske anlegg og installasjoner (heretter samlet kalt «tekniske anlegg»). Med prøvedriftsperiode menes et avtalt tidsrom hvor teknisk anlegg prøves under normale driftsforhold, innbefattet samkjøring og, om nødvendig, integrert systemtesting med andre tekniske anlegg.

I kontrakter hvor det skal gjennomføres prøvedriftsperiode, endres bestemmelsene i NS 8405 pkt. 32.2 til 32.6. Følgende skal gjelde:

B.2.21.1 Forberedelse til prøvedriftsperiode

Kontroll, testing, innregulering mv. skal være gjennomført i god tid før ferdigbefaring. Er ikke annet avtalt, skal entreprenøren varsle byggherren om kontroll, testing, innregulering mv. i rimelig tid før aktiviteten. Av varselet skal det fremgå hvilke forutsetninger som må være oppfylt, herunder tiltak fra andre aktører, for at aktiviteten skal kunne gjennomføres. Entreprenøren skal i samarbeid med byggherren igangsette tekniske anlegg og forestå kontroll, testing, innregulering eller lignende inntil disse fungerer tilfredsstillende. Entreprenøren skal dokumentere gjennomføringen og resultatene av prøvene.

Entreprenøren skal levere forvaltnings-, drifts- og vedlikeholdsdokumentasjon (FDV) fortløpende gjennom prosjektet, se nærmere i konkurransegrunnlaget *C.1.4 Krav til systematisk ferdigstilling og kvalitet*. Komplette FDV skal være levert før oppstart av prøvedrift.

Entreprenøren skal i rimelig tid før kontraktarbeidet er ferdig, skriftlig innkalle byggherren til ferdigbefaring. En frist på 14 dager regnet fra mottakelsen av innkallelsen skal normalt anses som rimelig.

Nødvendig oppøring skal være gjennomført før ferdigbefaring.

Innkallingen til ferdigbefaring skal;

1. opplyse om eventuelle mangler og gjenstående arbeider
2. inneholde bekreftelse på at dokumentasjon fra kontroll, testing og innregulering er levert
3. inneholde bekreftelse på at komplett FDV-dokumentasjon er levert
4. inneholde informasjon om gjennomført opplæring

B.2.21.2 Ferdigbefaring

Partene har plikt til å møte på ferdigbefaring i henhold til B.2.21.1. Unnlater én av partene å møte uten gyldig grunn, kan den andre parten gjennomføre ferdigbefaringen alene.

Dersom byggherren mener at han har saklig grunn til å unnlate å møte til ferdigbefaring, herunder at entreprenøren har unnlatte å oppfylle sine plikter etter B.2.21.1, skal han uten ugrunnet opphold varsle entreprenøren om dette.

Ved ferdigbefaringen skal partene i fellesskap gjennomføre en aktsom befaring av kontraktarbeidet. Byggherren skal dessuten ha gjennomført en kontroll av dokumentene som har fått oversendt som vedlegg til innkallingen til ferdigbefaringen.

Dokumentnr.:	SUS2023-K3601-KONT-AD-0005	Revisjon:	01	Dato:	01.10.2018
Tittel:	Del II Kontraktsgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E				
Kontrakt:	K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E	Side:	23 av 28		

Det skal føres protokoll over ferdigbefaringen, som skal angi;

- a) hvem som er til stede
- b) mangler som måtte påvises
- c) frist for utbedring av påviste mangler og tidspunkt for eventuell etterbefaring
- d) om ferdigbefaringen aksepteres eller avvises

Hvis byggherren avviser ferdigbefaringen, skal han begrunne dette i protokollen. Godtar ikke entreprenøren avvisningen, skal han begrunne dette i protokollen. Det samme gjelder dersom partene er uenige om en påstått mangel ved kontraktarbeidet.

Protokollen undertegnes av partene som har vært til stede. Partene skal ha hvert sitt eksemplar av den underskrevne protokollen.

B.2.21.3 Byggherrens rett til å avvise ferdigbefaringen

Byggherren kan avvise ferdigbefaringen hvis det ved befaringen påvises slike mangler at disse eller utbedringen av dem vil hindre den forutsatte bruken av kontraktarbeidet eller hindre oppstart av prøvedriftsperioden.

Byggherren kan avvise ferdigbefaringen hvis det ikke foreligger slik testing, innregulering eller dokumentasjon som det er avtalt skal foreligge ved ferdigbefaringen, og som er nødvendig for at byggherren skal kunne vurdere om kontraktens krav på vesentlige punkter er oppfylt, eller som er nødvendig for å starte prøvedriftsperioden.

Byggherren kan dessuten avvise ferdigbefaring før avtalt sluttfrist.

Hvis byggherren urettmessig avviser ferdigbefaringen, skal ferdigbefaringen anses akseptert.

B.2.21.4 Virkninger av ferdigbefaring

Ved gjennomført ferdigbefaring inntre følgende virkninger:

- a) byggherren får rett til å ta kontraktarbeidet i bruk
- b) eventuell dagmulkt slutter å løpe
- c) risikoen for kontraktarbeidet går over fra entreprenøren til byggherren
- d) entreprenørens plikt til å holde kontraktarbeider forsikret opphører
- e) entreprenøren skal sende sluttoppstilling og slutfaktura
- f) søksmålsfristen i NS 8405 pkt. 26.3 bokstav b) starter å løpe
- g) prøvedriftsperioden starter

Virkningene av ferdigbefaringen inntre ved avslutningen av ferdigbefaringen. Varer befaringen mer enn én dag, avbrytes eventuell dagmulkt ved påbegynnelsen av ferdigbefaringen. Det er en forutsetning for at virkningene skal inntre at byggherren ikke har avvist ferdigbefaringen.

B.2.21.5 Prøvedriftsperioden

Prøvedriftsperiodens varighet er 12 måneder regnet fra gjennomført og akseptert ferdigbefaring.

Dokumentnr.:	SUS2023-K3601-KONT-AD-0005	Revisjon:	01	Dato:	01.10.2018
Tittel:	Del II Kontraktgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E				
Kontrakt:	K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E	Side:	24 av 28		

Byggherren har rett til å holde tilbake 1 % av kontraktsummen som sikkerhet for eventuelle krav knyttet til gjennomføringen av prøvedriftsperioden.

Partenes plikter i prøvedriftsperioden følger av NS6450:2016 Idriftsetting og prøvedrift av tekniske bygningsinstallasjoner. Utover pliktene i standarden gjelder følgende krav:

- K5601 SD-anlegg skal være koordinator for testperiode og prøvedriftsperiode for de kontraktene som er knyttet til SD-anlegget.
- K5402 Sikringsanlegg skal være koordinator for testperiode og prøvedriftsperiode for de kontraktene som er knyttet til alarm-anlegget.
- Byggherren v/byggeleder har det formelle ansvaret for prøvedriftsloggen (ref. prøvedriftslogg beskrevet i NS6450 kapittel 7.1).
- Entreprenørens representant på bygget skal kjenne prosjektet, anleggene og systemene godt.
- Vedlikehold og tilsyn:
 - a) Entreprenøren skal ha ansvaret for å utføre periodisk vedlikehold av sine anlegg i prøveperioden i henhold til entreprenørens vedlikeholdsinstruks. Periodisk vedlikehold med intervall lik eller mindre enn prøvedrift skal utføres. Driftspersonalet skal gis anledning til å delta.
 - b) Videre skal Entreprenøren gjennomgå alle alarmer (sammen med driftspersonalet) og kontrollere anlegg som har gitt alarmer eller der driftsoperatørene har gitt anmerkninger og foreta justeringer / rette feil. Protokoll over det som blir gjort skal føres.
 - c) Under og etter prøvedriftsperioden gjennomgås resultatene av innsamlede måledata. Eventuelle justeringer foretas.
 - d) SD anlegget skal benyttes til oppfølging og dokumentasjon av prøvedriften.
- Møter i prøvedriftsperioden: Det defineres en møteplan med jevnlig møter mellom Entreprenøren og Byggherren, der Byggherren er møteleder. Møteintervall etter behov, f.eks. hyppige møter den første tiden (f.eks. ukentlige møter i 2 mnd.), deretter sjeldnere (f.eks. 1 gang pr mnd.). I tillegg til dette vil ITB-møtene fortsette i prøvedriftsperioden til alle tester er ferdig fullført og godkjent (ref. tester som skal gjennomføres i prøvedriftsperioden).
- Entreprenøren skal i prøveperioden dekke alle vedlikeholdskostnader inkl. forbruksmateriale.
- All dokumentasjon skal ved slutten av prøvedriftsperioden være oppdatert.
- Entreprenøren holder nødvendig målestyr i prøvedriftsperioden.

B.2.21.6 Overtakelse

Entreprenøren skal i rimelig tid før prøvedriftsperioden er ferdig, skriftlig innkalle byggherren til overtakelsesforretning. En frist på 14 dager regnet fra mottakelsen av innkallelsen skal normalt anses som rimelig.

Hvis byggherren kan påvise at de tekniske anleggene ikke har oppfylt kontraktens krav sammenhengende i de fire siste ukene før innkallingen til overtakelse, eller prøvedriftsperioden av andre årsaker ikke har fungert etter sin hensikt i samme periode, kan byggherren nekte å stille til overtakelsesforretning. Han skal i så tilfelle varsle entreprenøren om dette uten ugrunnet opphold fra mottak av innkallingen til overtakelsesforretning. Prøvedriftsperioden blir i en slik situasjon utvidet med to måneder.

Dokumentnr.:	SUS2023-K3601-KONT-AD-0005	Revisjon:	01	Dato:	01.10.2018
Tittel:	Del II Kontraktsgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E				
Kontrakt:	K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E	Side:	25 av 28		

For gjennomføring av overtakelsesforretningen gjelder bestemmelsene i NS 8405 pkt. 32.3, 32.4 og 32.5.

Ved overtakelsesforretning inntreffer følgende virkninger:

- a) reklamasjonsregelen i NS 8405 pkt. 36.6 kommer til anvendelse
- b) reklamasjonsfristen etter NS 8405 pkt. 36.7 starter å løpe
- c) sikkerhet som entreprenøren har stilt for ansvar i byggetiden nedtrappes i samsvar med bestemmelsen i NS 8405 pkt. 9.2
- d) beløp som byggherren har holdt tilbake i henhold til B.20.5 utbetales entreprenøren innen 14 dager såfremt entreprenøren har overholdt sine plikter i prøvedriftsperioden og det ikke finnes annet grunnlag for tilbakehold eller motregning

B.2.21.7 Rett til delovertakelse og bruk (NS 8405 pkt. 32.7 og 32.8)

I kontrakter med prøvedriftsperiode skal begrepet retten til overtakelse i NS 8405 pkt. 32.7 og 32.8 forstås som rett til å gjennomføre ferdigbefaring og starte prøvedriftsperioden.

B.2.22 Sluttoppstilling med slutfaktura (NS 8405 pkt. 33.1)

NS 8405 pkt. 33.1 første ledd andre setning endres. Følgende skal gjelde:

Innsendt slutfaktura og sluttoppstilling kan ikke korrigeres, med unntak av det som følger av pkt. 33.1 fjerde ledd andre setning.

B.2.23 Dagmulkt ved forsinkelse (NS 8405 pkt. 34)

B.2.23.1 Dagmulktbelagte frister (NS 8405 pkt. 34.1)

Dagmulktbelagte frister er angitt i konkurransegrunnlaget *E.1 Frister*.

B.2.23.2 Dagmulkten størrelse (NS 8405 pkt. 34.3)

NS 8405 pkt. 34.3 endres. Følgende skal gjelde:

Dagmulkten per hverdag skal utgjøre:

- 1 promille av kontraktsummen ved overskridelse av sluttfristen, men ikke mindre enn kr 10 000
- 1 promille av kontraktsummen for den delen av kontraktarbeidet som skal være ferdigstilt til en dagmulktbelagt frist, men ikke mindre enn kr 10 000

B.2.23.3 Varslingsplikt (NS 8405 pkt. 34.4)

I NS 8405 pkt. 34.4 tilføyes følgende:

Dette gjelder likevel ikke for forespørsler som første gang er fremsatt i, eller kort tid før sluttoppgjøret.

Dokumentnr.:	SUS2023-K3601-KONT-AD-0005	Revisjon:	01	Dato:	01.10.2018
Tittel:	Del II Kontraktsgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E				
Kontrakt:	K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E	Side:	26 av 28		

B.2.24 Avbestilling og oppsigelse (NS 8405 pkt. 34.4)

I NS 8405 pkt. 38.1 fjerde ledd tilføyes følgende:

Entreprenøren har likevel ikke krav på erstatning i tilfellene som fremgår av forskrift om offentlige anskaffelser § 28-3.

B.2.25 Heving på grunn av mislighold (NS 8405 pkt. 39)

I NS 8405 pkt. 39 tilføyes følgende nytt punkt:

Ved heving har byggherren alle rettigheter til materiale fra entreprenøren som skal innarbeides i BIM-modellen. Materialet, uavhengig av format, skal kunne disponeres av byggherren med sikte på fullføring av kontraktarbeidet og videre bruk i forbindelse med prosjektet.

B.2.26 Bruk av dokumenter (NS 8405 pkt. 41)

NS 8405 pkt. 41 endres. Følgende skal gjelde:

Entreprenøren forplikter seg til ikke å offentliggjøre noen form for prosjekterelatert informasjon uten på forhånd å ha innhentet skriftlig godkjenning fra byggherren.

Dersom utarbeidelse av prosjektering, løsninger, dokumenter mv. inngår i entreprenørens kontrakt, har byggherren fri bruksrett til det som er utarbeidet for det aktuelle prosjektet, samt også for andre prosjekter.

B.2.27 Foreløpig oppmannsavgjørelse (NS 8405 pkt. 43.2)

NS 8405 pkt. 43.2 første ledd endres. Følgende skal gjelde:

Ved skriftlig samtykke fra den andre parten kan en tvist om kontraktsforholdet avgjøres av en oppmann.

B.2.28 Tvisteløsning (NS 8405 pkt. 43.3/43.4)

NS 8405 pkt. 43.3 og 43.4 endres. Følgende skal gjelde:

Enhver tvist mellom partene om kontraktsforholdet skal avgjøres ved ordinær rettergang.

Tvisteforhold skal løses etter norsk rett. Avtalt verneting er Stavanger tingrett.

B.2.29 Øvrige spesielle bestemmelser

B.2.29.1 Reklame

Dersom entreprenøren eller kontraktsmedhjelpere for reklameformål eller på annen måte ønsker å gi offentligheten informasjon om oppdraget, utover å oppgi oppdraget som generell referanse, skal dette forelegges byggherren på forhånd.

Det er ikke tillatt til å drive reklame eller PR for eget firma på byggeplass eller på

Dokumentnr.:	SUS2023-K3601-KONT-AD-0005	Revisjon:	01	Dato:	01.10.2018
Tittel:	Del II Kontraktgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E				
Kontrakt:	K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E	Side:	27 av 28		

byggeplasskilt.

B.2.29.2 Kontakt med media

All kontakt med media skal håndteres av byggherren. Entreprenøren skal varsle byggherren uten ugrunnet opphold hvis han blir kontaktet av media om forhold som er relevant for prosjektet.

B.2.29.3 Etiske krav

Entreprenøren skal etterleve følgende grunnleggende krav:

- Forbud mot barnearbeid (FNs barnekonvensjon artikkel 32, ILO-konvensjoner nr. 138 og 182): Barn har rett til å bli beskyttet mot økonomisk utnyttning i arbeid, og mot å utføre arbeid som kan svekke utdannings- og utviklingsmuligheter. Minstealderen må ikke i noe tilfelle være under 15 år (14 eller 16 år i visse land). Barn under 18 år skal ikke utføre arbeid som setter helse eller sikkerhet i fare, inkludert nattarbeid. Dersom det foregår slikt barnearbeid, skal det arbeides for snarlig utfasing. Det skal samtidig legges til rette for at barna gis mulighet til livsopphold og utdanning inntil barnet ikke lenger er i skolepliktig alder.
- Forbud mot tvangsarbeid/slavearbeid (ILO-konvensjoner nr. 29 og 105): Det skal ikke forekomme noen form for tvangsarbeid, slavearbeid eller ufrivillig arbeid. Arbeiderne må ikke levere depositum eller identitetspapirer til arbeidsgiver, og skal være fri til å avslutte arbeidsforholdet med rimelig oppsigelsestid.
- Forbud mot diskriminering (ILO-konvensjoner nr. 100 og 111): Det skal ikke forekomme noen diskriminering i arbeidslivet basert på etnisk tilhørighet, religion, alder, uførhet, kjønn, ekteskapsstatus, seksuell orientering, fagforeningsmedlemskap eller politisk tilhørighet.
- Organisasjonsfrihet og retten til kollektive forhandlinger (ILO-konvensjoner nr. 87 og 98): Arbeiderne skal uten unntak ha rett til å slutte seg til eller etablere fagforeninger etter eget valg, og å forhandle kollektivt. Dersom disse rettigheter er begrenset eller under utvikling, skal Entreprenøren medvirke til at de ansatte får møte ledelsen for å diskutere lønns- og arbeidsvilkår uten at dette får negative konsekvenser for arbeiderne.

Entreprenøren skal påse at ansattes rettigheter i denne bestemmelse etterleves i egen virksomhet og hos den eller de underleverandører/underentreprenører som medvirker til oppfyllelse av kontrakten. På oppfordring fra byggherren skal dette dokumenteres ved:

- Egenrapportering, og/eller
- Oppfølgingssamtaler, og/eller
- En uavhengig parts kontroll av arbeidsforholdene, og/eller
- Tredjepartssertifisering som SA8000 eller tilsvarende.

Entreprenøren har bevisbyrden for at de varer og materialer som leveres ikke innebærer brudd på denne bestemmelsen.

Ved mislighold av ovennevnte forpliktelser kan byggherren kreve at entreprenøren retter de påpekte manglene innen en rimelig frist fastsatt av byggherren. Rettelsene skal dokumenteres skriftlig og på den måten byggherren bestemmer. Dersom bruddet har skjedd

Dokumentnr.:	SUS2023-K3601-KONT-AD-0005	Revisjon:	01	Dato:	01.10.2018
Tittel:	Del II Kontraktsgrunnlaget K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E				
Kontrakt:	K3601/K3602 Luftanlegg - Bygg A-B og Bygg C-D-E	Side:	28 av 28		

hos underleverandør, kan byggherren kreve at entreprenøren skifter ut underleverandøren. Dette skal skje uten kostnad for byggherren.

Dersom entreprenøren blir klar over forhold i strid med kontrakten, skal entreprenøren rapportere dette til byggherren uten ugrunnet opphold.

Manglende utbedring er å anse som et vesentlig mislighold av ovennevnte plikter og kan påberopes av byggherren som grunnlag for heving. Entreprenøren blir videre ansvarlig for det tap som byggherren lider som følge av overtredelsen.

B.2.29.4 Konsekvenser for senere konkurranser

Brudd på pliktene i denne kontrakten vil kunne bli nedtegnet og få betydning i senere konkurranser, enten i kvalifikasjons- eller tildelingsomgangen.

C Tekniske krav

Se vedlegg 2.3 - A.5 Dokumentliste

D Krav til byggeprosessen

Se vedlegg 2.3 - A.5 Dokumentliste

E Frister og dagmulkter

Se vedlegg 2.3 - A.5 Dokumentliste

F Vederlag

Se vedlegg 2.3 - A.5 Dokumentliste